

ПРОТОКОЛ № 1
засідання наукової ради Національного фонду досліджень України
(НФДУ)

09 січня 2025 року

Місце проведення: у зв'язку з продовженням дії воєнного стану, засідання відбувається в дистанційній формі шляхом аудіо/відео конференції із застосуванням програмного забезпечення Zoom.

Реєстрація членів наукової ради (далі – НР) НФДУ проводиться онлайн шляхом приєднання до аудіо/відео конференції (кількісний склад НР НФДУ – 30 осіб). Засідання НР НФДУ є правоможним, якщо на ньому присутні не менше двох третин загального складу НР НФДУ.

За результатами реєстрації на засіданні присутні 20 членів НР НФДУ (поіменно):

Бойко Надія Володимирівна, Боярська-Хоменко Анна Володимирівна, Бурлаєнко В'ячеслав Миколайович, Данішевський Владислав Валентинович, Дорошенко Андрій Олегович, Кашуба Олена Віталіївна, Кісь Оксана Романівна, Колосніченко Олена Володимирівна, Коритченко Костянтин Володимирович, Кузьмін Юрій Ігорович, Лебовка Микола Іванович, Лютий Тарас Володимирович, Матишевська Ольга Павлівна, Москаленко Роман Андрійович, Павличенко Артем Васильович, Пріхна Тетяна Олексіївна, Родінкова Вікторія Валеріївна, Семенов Андрій Олександрович, Шепельський Дмитро Георгійович.

Вільчинський Станіслав Йосипович – голова НФДУ, головуєчий на засіданні;

Представники дирекції НФДУ:

Полоцька Ольга Олександрівна – виконавчий директор НФДУ.

С. Вільчинський поставив на голосування питання про затвердження порядку денного засідання НР НФДУ.

Голосування: «за» - 18; «проти» - 0; «утримались» - 2.

ВИРІШИЛИ:

Затвердити порядок денний засідання НР НФДУ.

Порядок денний:

1. Про проведення НФДУ конкурсів на одержання грантів Президента України молодим вченим та докторам наук (*доповідач – О. Полоцька*).

2. Про розгляд та обговорення якісних показників наукових публікацій, у яких згадується НФДУ (*доповідач – Д. Шепельський*).

3. Про розгляд звернень грантоотримувачів (*доповідачі – С. Вільчинський, О. Полоцька*).

4. Про результати опрацювання профілів бази даних експертів (доповідачі – голови НР секцій)
5. Різне.

Перше питання порядку денного: **Про проведення НФДУ конкурсів на одержання грантів Президента України молодим вченим та докторам наук**

СЛУХАЛИ:

С. Вільчинського, який представив документи, які супроводжуватимуть оголошення чотирьох конкурсів та запропонував розпочати їх розгляд з умов конкурсів - конкурсу на одержання грантів Президента України для підтримки наукових досліджень і розробок молодих вчених-докторів наук (до 40 років включно); конкурсу на одержання грантів Президента України для підтримки наукових досліджень і розробок молодих вчених-докторантів (до 35 років включно); конкурсу на одержання грантів Президента України для підтримки наукових досліджень і розробок молодих вчених-докторів філософії/кандидатів наук (до 35 років включно); конкурсу на одержання щорічних грантів Президента України докторам наук (до 45 років включно) для проведення наукових досліджень і розробок. Доповідач озвучила тематичні напрями конкурсів, що відповідають напрямам розвитку науки і техніки, визначеним Законом України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки; положення стосовно прав інтелектуальної власності; щодо особливостей приймання заявок, глосарію термінів, вимог до учасників конкурсів, особливостей реалізації проєктів, звітної документації, критеріїв оцінювання, строків проведення конкурсів. Планується оголошення про проведення трьох конкурсів з 27.01.2025 року (завершення подання заявок 28.02.2025 р.), одного конкурсу – з 21.01.2025 р. (завершення подання заявок 20.02.2025 р.). Проведення експертизи за всіма конкурсами – орієнтовно до 15.07. 2025 року. До 1 вересня 2025 року результати мають бути затверджені науковою радою і передані до МОН для підготовки відповідного проєкту акта. Фінансова складова є фіксованою по грантах. По першому конкурсу – це 7 грантів по 90 тис. грн., по другому конкурсу – 20 грантів по 75 тис. грн., по третьому – 50 грантів по 60 тис. грн., по четвертому – 20 грантів по 150 тис грн. Доповідач запропонував обговорити дискусійні позиції в представлених документах.

В обговоренні взяли участь: С. Вільчинський, О. Полоцька, В. Родінкова, О. Кашуба, Д. Шепельський, А. Семенов, Т. Пріхна, О. Матишевська, М. Лебовка, А. Дорошенко, К. Коритченко, О. Кісь.

Головуючий ставить на голосування питання про виключення позиції щодо неможливості брати участь у конкурсах на одержання грантів Президента України молодим вченим та докторам наук вченим, які займають адміністративні посади: ректорам, проректорам ЗВО, директорам, заступникам директорів підприємств (установ, організацій, ЗВО), президентам, віце-президентам національної та галузевих академій наук

Голосування: «за» - 15; «проти» - 3; «утримались» - 2.

ВИРІШИЛИ:

Виключити позиції щодо неможливості брати участь у конкурсах на одержання грантів Президента України молодим вченим та докторам наук вченим, які займають адміністративні посади: ректорам, проректорам ЗВО, директорам, заступникам директорів підприємств (установ, організацій, ЗВО), президентам, віце-президентам національної та галузевих академій наук.

Головуючий ставить на голосування питання збільшити з 6 до 8 місяців строк реалізації проєктів у 2026 році.

Голосування: «за» - 14; «проти» - 5; «утримались» - 1.

ВИРІШИЛИ:

Збільшити з 6 до 8 місяців строк реалізації проєктів у 2026 році.

Головуючий ставить на голосування питання про схвалення позиції з формулюванням щодо неможливості одночасно працювати в закордонних установах та отримувати оплату праці або інші виплати з грантових коштів Фонду.

Голосування: «за» - 15; «проти» - 3; «утримались» - 2.

ВИРІШИЛИ:

Схвалити позицію з формулюванням щодо неможливості одночасно працювати в закордонних установах та отримувати оплату праці або інші виплати з грантових коштів Фонду

Головуючий ставить на голосування питання про доповнення формулювання щодо обов'язкового зазначення в усіх публікаціях, офіційних повідомленнях, в інформації для ЗМІ, у соцмережах, в інших відкритих джерелах факту фінансування проєкту за результатами конкурсу Фонду, номери та назви проєкту умовою про неможливість врахування таких публікацій науковою радою під час звітування про результати реалізації проєкту без зазначення факту грантової підтримки НФДУ.

Голосування: «за» - 15; «проти» - 1; «утримались» - 4.

ВИРІШИЛИ:

Доповнити формулювання щодо обов'язкового зазначення в усіх публікаціях, офіційних повідомленнях, в інформації для ЗМІ, у соцмережах, в інших відкритих джерелах факту фінансування проєкту за результатами конкурсу Фонду, номери та назви проєкту умовою про неможливість врахування таких публікацій науковою радою під час звітування про результати реалізації проєкту без зазначення факту грантової підтримки НФДУ.

Головуючий ставить на голосування нову редакцію позиції:

«Наукова рада вважає неприйнятними формами апробації результатів наукової роботи виконавців проекту наукові псевдо-конференції (в т.ч. конгреси, симпозіуми, семінари тощо) та відповідні публікації (матеріали конференцій, тези тощо), якщо їхніми організаторами/видавцями є комерційні неакадемічні структури, основна діяльність яких полягає саме в реалізації таких заходів та публікацій на платній основі і заочно. Такі заходи і публікації лише імітують наукові події та видання і є профанацією наукових майданчиків для предметної фахової наукової дискусії, вони дискредитують вчених та підтримані НФДУ проекти. Тому наукова рада не допускає їх включення у наукові звіти про виконання проєктів та не буде враховувати такі конференції/публікації у якості індикаторів виконання ТЗ і КП проєктів. Наукова рада пропонує виконавцям проєктів представляти результати роботи на заходах та у виданнях під орудою ЗВО, наукових установ та спеціалізованих професійних асоціацій вчених (у певній галузі науки).

Голосування: «за» - 17; «проти» - 0; «утримались» - 3.

ВИРІШИЛИ:

Викласти позицію в новій редакції: «Наукова рада вважає неприйнятними формами апробації результатів наукової роботи виконавців проекту наукові псевдо-конференції (в т.ч. конгреси, симпозіуми, семінари тощо) та відповідні публікації (матеріали конференцій, тези тощо), якщо їхніми організаторами/видавцями є комерційні неакадемічні структури, основна діяльність яких полягає саме в реалізації таких заходів та публікацій на платній основі і заочно. Такі заходи і публікації лише імітують наукові події та видання і є профанацією наукових майданчиків для предметної фахової наукової дискусії, вони дискредитують вчених та підтримані НФДУ проекти. Тому наукова рада не допускає їх включення у наукові звіти про виконання проєктів та не буде враховувати такі конференції/публікації у якості індикаторів виконання ТЗ і КП проєктів. Наукова рада пропонує виконавцям проєктів представляти результати роботи на заходах та у виданнях під орудою ЗВО, наукових установ та спеціалізованих професійних асоціацій вчених (у певній галузі науки).

Головуючий ставить на голосування зміни до позиції про неможливість оскарження рішення про відхилення наукової роботи та поданої Заявки за формальними ознаками, про затвердження переліку наукових робіт, що знімаються з розгляду, про формування рейтингового списку та списку переможців конкурсного відбору.

Голосування: «за» - 16; «проти» - 1; «утримались» - 3.

ВИРІШИЛИ:

Викласти позицію в наступній редакції: «Рішення про відхилення наукової роботи та поданої Заявки за формальними ознаками, про затвердження переліку наукових робіт, що знімаються з розгляду, про формування рейтингового списку та списку переможців конкурсного відбору не підлягають оскарженню».

Головуючий ставить на голосування питання про незастосування до Грантоотримувача за цими конкурсами обмежень, встановлених науковою радою Фонду, щодо граничного розміру щомісячної оплати праці в межах проєктів Фонду.

Головуючий виносить питання на голосування за двома опціями – «виключити» і «залишити без змін»

Голосування: «виключити» - 6; «залишити без змін» - 14;

ВИРІШИЛИ:

Залишити без змін пункт проєкту умов конкурсів щодо незастосування до Грантоотримувача за цими конкурсами обмежень, встановлених науковою радою Фонду, щодо граничного розміру щомісячної оплати праці в межах проєктів Фонду.

Головуючий ставить на голосування питання про внесення змін до проєкту умов конкурсів щодо наукової і науково-технічної експертизи, виклавши її в наступній редакції: «Конкурс наукових проєктів включає проведення незалежної та об'єктивної наукової і науково-технічної експертизи таких проєктів із залученням 3 експертів (українських та іноземних вчених за їх згодою).

Голосування: «за» - 17; «проти» - 1; «утримались» - 2.

ВИРІШИЛИ:

Внести зміни до проєкту умов конкурсів щодо наукової і науково-технічної експертизи, виклавши її в наступній редакції: «Конкурс наукових проєктів включає проведення незалежної та об'єктивної наукової і науково-технічної експертизи таких проєктів із залученням 3 експертів (українських та іноземних вчених за їх згодою).

Головуючий ставить на голосування питання щодо кількісного виміру частин, наданих коштів гранту з яких перша надається в розмірі 70 % від загальної суми гранту в першій місяць реалізації проєкту (тобто відразу після підписання договору про надання грантової підтримки), друга – 30 %, після надання підприємство/грантоотримувачем повного пакету звітної документації, яка передбачена відповідним договором про надання грантової підтримки. При цьому друга частина гранту позиціонується

(використовується) як своєрідна страхова сума, яка дозволить науковій раді Фонду приймати, у разі потреби, рішення щодо забезпечення цільового, ефективного та раціонального використання коштів

Голосування: «за» - 17; «проти» - 0; «утримались» - 3.

ВИРІШИЛИ:

Схвалити кількісний вимір частин, наданих коштів гранту з яких перша надається в розмірі 70 % від загальної суми гранту в першій місяць реалізації проекту (тобто відразу після підписання договору про надання грантової підтримки), друга – 30 %, після надання підприємство/грантоотримувачем повного пакету звітної документації, яка передбачена відповідним договором про надання грантової підтримки. При цьому друга частина гранту позиціонується (використовується) як своєрідна страхова сума, яка дозволить науковій раді Фонду приймати, у разі потреби, рішення щодо забезпечення цільового, ефективного та раціонального використання коштів.

Друге питання порядку денного: **Про розгляд та обговорення якісних показників наукових публікацій, у яких згадується НФДУ.**

СЛУХАЛИ:

Д. Шепельського, який виступив з пропозицією оприлюднення на сайті НФДУ у розділі «Грантоотримувачам» повідомлення стосовно унеможливлення широкого розповсюдження практики публікацій у псевдо-наукових виданнях, зокрема у вигляді публікацій тез доповідей, нібито зроблених дистанційно на так званих «заочних міжнародних конференціях». Таке явище не має нічого спільного з конференційною складовою у сенсі майданчика для обговорення наукових результатів та використовується лише для збільшення показників при звітуванні. Доповідач запропонував передбачати таке унеможливлення умовами договорів та вважати порушенням умов договорів про надання грантової підтримки, які зобов'язують грантоотримувача дотримуватись принципів академічної доброчесності та наукової етики. Це також має бути відзначено у зауваженнях для тих проектів, які продовжуються, де керівники проектів зловживають такими псевдо-публікаціями. Доповідач також наголосив на необхідності попередження цих явищ шляхом оприлюднення відповідного документу на сайті Фонду. Попередження запропонував публікувати з певним списком видань та організаторів псевдо-наукових заходів, який не є вичерпним.

В обговоренні взяли участь: О. Кісь, А. Семенов, Д. Шепельський, С. Вільчинський, А. Дорошенко, О. Матишевська.

Головуючий ставить на голосування пропозицію взяти за основу текст повідомлення для оприлюднення на сайті НФДУ у розділі «Грантоотримувачам» стосовно попередження практики псевдо-наукових публікацій та участі у псевдо-наукових заходах.

Голосування: «за» - 17; «проти» - 0; «утримались» - 3.

ВИРІШИЛИ:

Взяти за основу текст повідомлення для оприлюднення на сайті НФДУ у розділі «Грантоотримувачам» стосовно попередження практики псевдо-наукових публікацій та участі у псевдо-наукових заходах.

Головуючий ставить на голосування пропозицію у тексті повідомлення для оприлюднення вказати загальні ознаки видань та організаторів псевдо-наукових заходів без зазначення їх списку.

Голосування: «за» - 16; «проти» - 2; «утримались» - 2.

ВИРІШИЛИ:

у тексті повідомлення для оприлюднення вказати загальні ознаки видань та організаторів псевдо-наукових заходів без зазначення їх списку.

Третє питання порядку денного: **Про розгляд звернень грантоотримувачів.**

СЛУХАЛИ:

О. Полоцьку, яка поінформувала про звернення від Інституту фізики напівпровідників ім. В.Є. Лашкарьова НАН України, що стосується проекту 2023.04/0119 «Автоматизована інтегрована сенсорна система на основі явища поверхневого плазмонного резонансу для експресного контролю ознак особливо небезпечних онкопатологій» (керівник проекту Хоменкова Л.Ю.).

У зверненні просять надати більш широке пояснення щодо висновку про «... частково неналежне виконання договору про надання грантової підтримки, календарного плану виконання проекту, та наявності у зв'язку з цим потенційного ризику неспроможності грантоотримувача якісно виконувати наступний етап проекту ...», зазначеного у витязі з протоколу № 40 від 05.12.2024 р. при розгляді звітних документів проекту 2023.04/0119.

Зазначають, що з'ясування конкретних причин допоможе Інституту покращити контроль над належним виконанням проектів за грантовою підтримкою НФДУ.

В обговоренні взяли участь: В. Родінкова, О. Кашуба.

За результатами обговорення головууючий запропонував направити звернення Хоменкової Л.Ю. до наукової ради секції біології, медицини і аграрних наук з метою розгляду та представлення результатів і рішення секції НР НФДУ відносно запитуваної інформації.

Голосування: «за» - 18; «проти» - 0; «утримались» - 2.

ВИРІШИЛИ:

Направити звернення Хоменкової Л.Ю. до наукової ради секції біології, медицини і аграрних наук з метою розгляду та представлення результатів і рішення секції НР НФДУ відносно запитуваної інформації.

О. Полоцька представила наступне звернення, по проєкту 2022.02/0001, та зазначила, що воно вже розглядалось на попередніх засіданнях наукової ради.

А. Дорошенко поінформував, що лист обговорювався членами наукової ради секції. **Д. Шепельським** було підготовлено розширений аналіз та висновок до звіту. До висновку були надані пропозиції **А. Семеновим** стосовно питання накладення санкцій. Доповідач виклав коротку версію аналізу та висновку до звіту.

Головуючий ставить на голосування пропозицію - взяти за основу висновок, який підготував **Д. Шепельський**, доповнити його коментарями **А. Семенова** (з відповідним корегуванням по пунктах); доручити **Д. Шепельському**, **А. Семенову**, **В. Родінковій** відредагувати текст листа, дирекції - направити його заявникові.

Голосування: «за» - 14; «проти» - 2; «утримались» - 4.

ВИРІШИЛИ:

Взяти за основу висновок, який підготував **Д. Шепельський**, доповнити його коментарями **А. Семенова** (з відповідним корегуванням по пунктах); доручити **Д. Шепельському**, **А. Семенову**, **В. Родінковій** відредагувати текст листа, а дирекції - направити його заявникові.

Четверте і п'яте питання порядку денного вирішили розглянути на наступному засіданні.

Голова НФДУ

Станіслав ВІЛЬЧИНСЬКИЙ

Секретар НР

Ярослав ІВАНЧУК